

**Pràctiques en Departaments i Serveis Assistencials
d'Atenció Primària**

Codi: 104057
Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	OT	2	0
2502442 Medicina	OT	3	0
2502442 Medicina	OT	4	0
2502442 Medicina	OT	5	0
2502442 Medicina	OT	6	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Rafael Azagra Ledesma
Correu electrònic: Rafael.Azagra@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Llengua vehicular

Equip docent

Xavier Flor Escriche
Joan Juvanteny Gorgals
Francisco Lopez Exposito
Sebastián Juncosa Font
Clara Alavedra Celada
Silvia Guell Parnau
Lucas Mengual Martinez
Jose Maria Bosch Fontcuberta
Maria Antonia Llauger Rossello
Victor Miguel Lopez Lifante
Montserrat Bare Mañas
Raquel Gayarre Aguado
Ana Isabel Garaicoechea Iturriria

Equip docent extern a la UAB

Amada Aguyé Batista

Anna Estafanell Celma

Carmen Expósito Martínez

Dosinda Villanueva López

Griselda Gasulla Pascual

Isabel Otzet Gramunt

Mari Luz Bravo Vicien

Maria José Pérez Lucena

Mireia Prat Benitez

Núria Puchol Ruiz

Pau Hidalgo Valls

Paula Gabriel Escoda

Prerequisits

L'assignatura es cursa a partir de segon curs i és aconsellable que l'estudiant hagi assolit unes competències bàsiques en Biologia Cel·lular, Bioquímica i Biologia Molecular, Anatomia i Fisiologia. És convenient un coneixement suficient sobre les bases psicològiques dels estats de salut i malaltia, així com un nivell adequat de coneixements en comunicació interpersonal.

L'estudiant adquirirà el compromís, mitjançant la signatura d'un document de confidencialitat específic, de preservar la confidencialitat i secret professional de la informació i de les dades i/o imatges que pugui tenir accés per raó dels aprenentatges als serveis assistencials. També en mantenir una actitud d'ètica professional en totes les seves accions.

En els CAP de l'Institut Català de la Salut existeix la normativa OBLIGATORIA de que el primer dia de la seva incorporació a les pràctiques, l'estudiant ha de portar un exemplar del certificat com que no constar en el registre de delictes sexuals del Ministeri de Justícia. Aquest certificat l'ha de demanar l'estudiant DOS SETMANES abans de forma personalitzada al Ministeri de Justícia, normalment, disponible via online a la web del propi Ministeri de Justícia.

En l'actual pandèmia COVID-19, els estudiant quant s'incorporen als CAP ha de portar el material de protecció individual propi amb mascareta quirúrgica o FFP2. El responsables tècnics de gestió del CAP el proveirà d'altre material de protecció que és necessari per les seves pràctiques. El mateix Tècnic de Gestió o referent docent del CAP el farà arribar al correu electrònic que subministri l'estudiant les normes de seguretat que ha publicat el Servei de Prevenció de Riscos Laborals de l'àmbit del CAP de l'Institut Català de la Salut.

Objectius

Es tracta d'una assignatura optativa que es pot cursar a partir del segon curs i que té com a objectiu general que l'estudiant es familiaritzi amb la pràctica professional al primer nivell assistencial (L'ATENCIÓ PRIMÀRIA DE SALUT) en context real amb Metges de Família, Pediatres i d'altres especialistes, incorporats a les activitats d'un Centre d'Atenció Primària (CAP) o un centre Sòcio-Sanitari o equip de recerca acreditat orientat a l'Atenció Primària, realitzant tasques pròpies de forma supervisada. Les estades de pràctiques es poden realitzar en l'àmbit de totes les unitats docents i CAP o dispositius d'atenció primària o socio-sanitaris vinculats i disponibles per cada curs.

La llista de CAP estarà accessible pels alumnes matriculats.

Competències

Medicina

- Aplicar el principi de justícia social a la pràctica professional i demostrar que comprèn les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.
- Assumir el seu paper en les accions de prevenció i protecció davant malalties, lesions o accidents i manteniment i promoció de la salut, tant a nivell individual com comunitari.
- Comunicar-se de manera efectiva i clara, tant oral com escrita, amb els pacients, els familiars i acompanyants, per facilitar-los la presa de decisió, el consentiment informat i el compliment de les prescripcions.
- Desenvolupar la pràctica professional amb respecte a l'autonomia del pacient, a les seves creences i cultura, amb respecte a altres professionals de la salut, demostrant habilitats de treball en equip.
- Escoltar amb atenció, obtenir i sintetitzar informació pertinent sobre els problemes que afligeixen al malalt i comprendre el contingut d'aquesta informació.
- Establir una bona comunicació interpersonal que capaciti per dirigir-se amb eficiència i empatia als pacients, als familiars, acompanyants, metges i altres professionals sanitaris.
- Raonar i prendre decisions en situacions de conflicte de tipus ètic, religiós, cultural, legal i professional, incloent aquells que són deguts a restriccions de caràcter econòmic, a la comercialització de la cura de salut i als avanços científics.
- Realitzar els procediments pràctics fonamentals d'exploració i tractament.
- Reconèixer com a valors professionals l'excel·lència, l'altruisme, el sentit del deure, la compassió, l'empatia, la honradesa, la integritat i el compromís amb els mètodes científics.
- Reconèixer els elements essencials de la professió mèdica com a resultat d'un procés evolutiu, científic i sociocultural, incloent els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici professional centrat en el pacient.
- Reconèixer les pròpies limitacions i admetre les opinions d'altres companys sanitaris per poder modificar, si és necessari, la pròpia opinió inicial.
- Reconèixer, entendre i aplicar el rol del metge com a gestor de recursos públics.
- Tenir cura dels pacients, la família i la comunitat d'una manera efectiva i eficient, d'acord amb els principis deontològics, amb especial èmfasi en la promoció de la salut i prevenció de les malalties, formant part d'equips multidisciplinaris.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir els principis i els valors d'una bona pràctica mèdica professional, tant en estat de salut com de malaltia.
2. Aplicar el mètode epidemiològic en les decisions clíniques i de gestió, tenint en compte els principis de la medicina basada en l'evidència i de cost-efectivitat.
3. Aplicar els principis d'equitat en tots els àmbits d'aplicació de la salut pública.
4. Aplicar medicaments per via oral, percutània, inhalada, nasal, òtica i ocular.
5. Assimilar valors solidaris, de servei cap als altres, tant en el tracte amb pacients com amb la població en general.
6. Comunicar-se adequadament amb el pacient i els seus familiars.
7. Contextualitzar les responsabilitats i tasques dels professionals de la salut en el marc de la salut pública en els seus distints àmbits d'aplicació (administració pública, sector acadèmic i privat).
8. Definir l'entrevista motivacional en el context mèdic.
9. Descriure el procés de comunicació i el seu efecte sobre la relació professional-pacient.
10. Descriure la persona humana com un ésser multidimensional en el qual la interrelació de factors biològics, psicològics, socials, ecològics i ètics condicionen i modifiquen els estats de salut i malaltia, i les seves manifestacions.
11. Descriure les habilitats comunicatives principals d'un procés d'entrevista clínica.
12. Descriure que la salut no és només l'absència de la malaltia, sinó també el conjunt de condicions físiques, psíquiques i socials que permeten la màxima plenitud de la persona, perquè aquesta es pugui desenvolupar de manera autònoma.
13. Desenvolupar les relacions personals en l'imprescindible treball en equip.

14. Detectar formes de relació entre la conducta verbal i la no verbal en un context de relació sanitari-pacient.
15. Distingir el concepte paternalista de la relació entre metge i pacient de la tradició hipocràtica i el concepte actual de formes de relació més igualitàries, en el qual el pacient adquireix tot el protagonisme.
16. Explicar el paper del professional de la sanitat com un agent social de canvi, crític i solidari, en favor de la salut de la comunitat.
17. Fer una autocrítica i reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge.
18. Identificar els diferents professionals de l'equip assistencial, així com els perfils i les funcions que tenen i les relacions entre ells.
19. Identificar les principals activitats de promoció, protecció i prevenció de la salut.
20. Identificar les relacions entre l'atenció primària i la resta del sistema sociosanitari.
21. Interactuar amb facultatius d'altres especialitats en el tracte de pacients amb patologia complexa o multiorgànica.
22. Reconèixer la faceta d'activitat humanitària al servei de la salut basada en la relació entre metge i pacient, tant en els aspectes assistencials com en els aspectes de docència i recerca.
23. Reconèixer les pròpies limitacions i considerar molt positives les aportacions d'altres companys que ajudin a prendre decisions assistencials per al pacient.
24. Respectar les conviccions religioses, ideològiques i culturals del pacient, excepte en cas que entrin en conflicte amb la Declaració universal dels drets humans, i evitar que les pròpies conviccions condicionin la capacitat de decisió del pacient.
25. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
26. Valorar les necessitats de salut de la població.

Continguts

Lloc on es desenvolupa l'assignatura: Centre d'Atenció Primària (CAP) o equip de recerca acreditat i orientat a l'Atenció Primària

L'estudiant pot escollir en quin Centre d'Atenció Primària es vol incorporar, sempre en funció de la disponibilitat que s'actualitza per cada edició del curs acadèmic.

Es contemplen diversos contextos:

Àrea clínica

Pràctiques en serveis de l'àrea de medicina de família i pediatria de l'àmbit de l'atenció primària. Durant la pràctica l'alumne observarà:

- Aspectes generals de la relació clínica i dels conceptes de salut i malaltia.
- Metodologia assistencial en l'entorn de l'Atenció Primària.
- Els aspectes bàsics de l'entrevista clínica i els diferents models d'entrevista adaptats a situacions específiques.
- Etiologia, fisiopatologia, semiologia i propedèutica clínica, grans síndromes i manifestacions de les malalties prevalents,
- Procediments diagnòstics i terapèutics de les malalties més freqüents
- Exploració Funcional dels diferents aparells i sistemes.
- Utilització de les tècniques pròpies del Centre o Servei.
- Acte quirúrgic. Control de les conseqüències de la cirurgia.

La vivència clínica es completarà amb l'assistència i participació a les sessions clíniques assistencials, sessions de formació continuada específiques, o d'altres que el CAP o centre tingui programades.

Integració en una línia de recerca

L'alumne es podrà integrar en línies i equips de recerca per tal de familiaritzar-se en els sistemes de recuperació de la informació, les tasques de recerca de documents científics i mèdics i en el maneig de les bases de dades biomèdiques.

Durant l'estada programada, l'alumne registrarà les vivències clíniques més significatives i resumirà en un document "tipus porfoli" el contingut de les sessions en les que ha participat. Aquesta documentació serà lliurada al final de la estada al tutor de la mateixa i constituirà la base de la seva avaluació.

Metodologia

L'estudiant s'incorpora a les activitats d'un CAP o centre concertat 5 dies, (3 hores al dia corresponent a les Pràctiques Clíniques Assistencials i 3 hores de Pràcticum Assistencial Sense Directius), per observar i/o realitzar tasques assistencials, de formació o de recerca de forma supervisada.

Durant l'estada registrarà l'activitat realitzada per poder completar el portfoli resum de l'estada. Aquest resum, conjuntament amb l'avaluació continuada del tutor de l'estada programada, seran la base de l'avaluació de l'assignatura.

ELS HORARIS I DIES D'ESTADA ALS CAP D'AQUESTA ASSIGNATURA ENTAN DETERMINATS D'ACORD AMB ELS HORARIS i PROGRAMA DEL SEGON CURS DE MEDICINA.

NO ES PODRAN MODIFICAR LES DATES DE VISITES QUE ESTAN PACTADES AMB ELS RESPONSABLES DOCENTS DELS CAPs A L'INICI DEL CURS PER ADAPTAR-LES AL PROCES ASSISTENCIAL.

Qualsevol reprogramació de la recuperació de l'assistència obligatòria al 100% per imprevistos és donarà preferència a la disponibilitat d'espais assistencials oferts pels referents del CAP.

Majoriament son horaris lliscants, encara que la programació es fa en horaris de tarda i durant 5 dies perquè es segueix el programa i horaris dels alumnes de segon curs de medicina.

Això s'especifica pels alumnes d'altres cursos diferents de SEGON CURS per les incompatibilitats d'horaris que tindran amb les pràctiques hospitalàries a partir de tercer curs.

Condicions específiques per els alumnes de la Unitat Docent de Ciències Mèdiques Bàsiques (2n curs):

1. El període d'estada al CAP serà 5 dies en horari de tarda (30 hores: 6 hores x 5 dies).

Els alumnes NO hauran de buscar pel seu compte el CAP, sinó que hauran de triar el CAP on volen anar a partir d'una llista de CAP disponibles fent servir l'aplicatiu informàtic PSG que s'utilitza habitualment a la Unitat Docent de Ciències Mèdiques Bàsiques per apuntar-se a les pràctiques. Aquesta tria s'haurà de fer durant la primera setmana lectiva del semestre després que els alumnes s'hagin matriculat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES CLÍNiques ASSISTENCIALS (PCAh)	15	0,6	1, 3, 4, 5, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Tipus: Supervisades			
PRÀCTICUM ASSISTENCIAL SENSE DIRECTRIUS (PEXT)	15	0,6	2, 7, 8, 10, 11, 12, 26
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS / ESTUDI PERSONAL / LECTURA	41,25	1,65	7, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 22,

Avaluació

Els alumnes matriculats en aquesta assignatura rebran informació prèvia a l'UD CMB i les activitats es realitzaran en els Centres d'Atenció Primària (CAP) coordinats i acordats per cada edició de curs acadèmic.

El tutor del CAP farà una avaluació observacional de 5 conceptes sobre l'aprenentatge i actituds de l'alumne i 3 valoracions sobre progressió d'habilitats durant l'estada al CAP (en base als 8 conceptes i la suma de 25 punts màxim) amb una valoració especial per la valoració de la possible excel·lència. El responsable de l'assignatura supervisarà aquestes notes i en els casos dubtosos podrà demanar als alumnes una prova pràctica.

Per superar l'assignatura l'alumne ha d'haver assistit com a mínim a un 95% de les activitats programades als CAP assignats pels responsables del curs i tenir una avaluació positiva mínima del tutor de 14 punts sobre els 25 punts totals.

Les opcions a l'obtenció de l'excel·lència (matricula d'honor) dependran de:

- 1) Obtenció de la màxima nota en els dos apartats (assistència i valoració del tutor/a),
- 2) Tenir la menció d'excel·lència
- 3) La disponibilitat autoritzada en funció del nombre de matriculacions.

La coordinació de l'assignatura es reserva la possibilitat de demanar un treball de recerca sobre les matèries de l'assignatura per aquests possibles casos.

Els estudiants que no tinguin acreditat el 95% de les activitats programades als CAP seran considerats com No avaluats exhaurint els drets a la matrícula de l'assignatura

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa en classe i seminaris	100 %	3,75	0,15	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26

Bibliografia

Consultar la bibliografia:

INFORMACIÓ GENERAL SOBRE AP

<http://www.fmed.uba.ar/depto/medfam/bibliografia/Martin-Zurro.pdf>

Martin Zurro A, Cano Pérez JF. Compendio de Atención Primaria: Conceptos, organización y práctica clínica. 3rd ed. Barcelona: Elsevier S; 2008. eBook ISBN: 9788480865142.

Cites i referències bibliogràfiques:

http://www.metodo.uab.cat/docs/Requisitos_de_Uniformidad.pdf

http://ddd.uab.cat/pub/guibib/60727/modelvancouver_a2010-2.pdf

http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html

GUIA DE BONES PRACTICA EN RECERCA

IDIAP

http://www.idiapjgol.org/images/stories/Difusio/Publicacions_IDIAP/guia_bones_practiques_2010.pdf

REFORMA DE L'ATENCIO PRIMARIA A ESPANYA

<http://www.gacetasanitaria.org/index.php?p=watermark&idApp=WGSE&piiltem=S0213911111002470&origen=g>

<http://www.elsevier.es/es-revista-revista-administracion-sanitaria-siglo-xxi-261-articulo-la-coordinacion-entre-ater>

Programari

No cal programari específic